

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ז חשוון תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין פז | דף הכולל: שבת ק.
דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד סעיף י".
מוסר: אהבת חסד - ואם באמת איש כזה' עד פרק ט"ז.
קנין חכמה הלימוד השבועי: וכיצד היא האהבה' עד סוף שער הרחמים

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"זהירות, כאן שמחים" | נהג משאית הזבל הציע לאדמו"ר טרמפ | "בשעה 2:00 בלילה שמעתי רעש מכיון היכל הישיבה..." | "בסוף התברר שהוא לא הציק לי - הוא הציל אותי!" | 2011

על דא ועל הא

**"מי שזיכהו השי"ת לעשות איזה שמחה של מצוה...
פותחים לו את כל ההיכלות... ואותו איש אשר
יצער אותו ביום זה, ועי"ז משך ידו אפילו רגע אחד
מכל אותם היכלות עליונים - יש לו עוון גדול"**

אמרת אש נוקבת מפה קדשו של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע

הגיעה רק אחרי השתדלותו של אחד מגדולי הרבנים. שכן, וכי
תוכל כלה שעלבוה ביום חופתה, לסלוח במהירות כל-כך? וכי
מסוגל חתן בן אנוש שביום כלולותיו, תחת לרקוד ולשמוח, ישב
כפושע בין פושעים בתחנת המשטרה, למחול על צער? בסוף הם
התגברו והתעלו מעל עצמם וסלחו, ומהשמים גמלו להם כשניצלו
מתאונה קשה ויצאו בריאים ושלמים מזירת ההתהפכות.

עד כאן הדברים ידועים (כתבתי אותם בכל זאת, בשביל אותם
בודדים שעוד לא נחשפו).

וכעת לאמרה הבאה, הלא היא חוברת אל הראשונות. נתקלתי
בה בגליון 'לודמיר' (גליון שבועי להפצת משנתו ותורתו של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע, בעריכת הרב מרדכי ברנשטיין).
שם, בגליון, מובאת אמרת אש מפה קדשו של הרה"ק מקארלין
זי"ע המצוטטת מתוך הספר 'אמרי קדוש'.

וזה לשון המובאה, מלה במלה:

"מי שזיכהו ה' יתברך לעשות איזה שמחה של מצוה, כגון

בימים האחרונים יצאו גדולי ישראל והתרעו לבל יתפסו
יהודים כשרים בעוון המלשינות, כי חמורה היא עד מאד. בקול
גדול שאינו חת, קרא מרן אדמו"ר מויז'ניץ שליט"א והתרע
בחומרה רבה, כשהוא מתבטא בגיצי אש נגד אותם הפונים
לשלטונות ומוסרים ("מויסרים") את שמותיהם של יהודים
אחרים (כמובן - כפי שסייג מרן אדמו"ר מויז'ניץ שליט"א - שלצד
זה צריך להקפיד ולשמור על ההנחיות).

בתוך דברות הקודש סיפר מרן אדמו"ר מויז'ניץ שליט"א את
אותו סיפור מבהיל שכמעט ואין כל איש ואשה, נער וטף, שלא
שמעוהו - אודות אותו אחד שחייג להלשין על חתונה המתקיימת.
סופה של אותה הלשנה, שהיא פצעה את לב החתן והכלה,
החתונה נקטעה והחתן ועמו המחותנים נלקחו לתחנת המשטרה.
אותו מלשין - בחור ישיבה בגיל השידוכים - קיבל את עונשו
מן השמים, כשהשידוכים הלכו והתרחקו ממנו כמים הבורחים
מפני האש, עד שפנה אל החתן והכלה והתחנן לסליחתם. הסליחה

ידו אפילו רגע אחד מכל אותם היכולות עליונים, יש לו עוון גדול".

(יקותיאל יהודה גנזל, המבשר)

ברית מילה או נישואין לבניו וכדומה, אז פותחים לו את כל ההיכלות וממלאים משאלותיו, להשיג כל השגות. ואותו איש אשר יצער אותו ביום זה, ועל ידי זה משך (בעל השמחה את)

על דא ועל הא

"השעה היתה 2:00 בלילה. אף אחד כבר לא הסתובב בחוץ. לפתע שמעתי רעש מסוים מכיוון היכל הישיבה. הלכתי אחרי הקול, עד שהגעתי לעזרת הנשים של ההיכל - ואת מי אני פוגש שם?..."

הדמעות שפתחו שערים: כך התקבל בחזר קשה-הבנה ודל כשרונות לישיבת חכמי לובלין הנודעת

עבור בחור ירא שמים שכזה? הבעתי את דעתי בפני ראשי הישיבה, שלא קיבלו את דברי, ולא שילבו את הבחור ברשימת 'המתקבלים'. "ויהי בלילה", המשיך הגרב"ש לספר, "ואני צועד לחדרי בבנין הישיבה. השעה היתה שתיים ומשהו אחר חצות. אף אחד כבר לא הסתובב בחוץ. לפתע שמעתי רעש מסוים מכיוון היכל הישיבה. חזרתי מעט לאחורי, ולא הצלחתי לאתר את מקור הרעש. החלטתי שאני חייב לדעת מי ומה, והלכתי אחרי הקול, עד שהגעתי לעזרת הנשים של ההיכל. ואת מי אני פוגש שם? - את הבחור שלא רצו לקבל לישיבה, וכולו בוכה ומבכה על מר-גורלו. הבכי שלו היה כה עז, שלא יכולתי גם אני להתגבר על עצמי, ופרצתי בבכי.

"ידעתי שאני הולך לעשות מעשה. פניתי לביתו של אחד הר"מים שבחן אף הוא את הבחור והמליץ שלא לקבלו לישיבה, הערתי אותו משנתו וביקשתי שיבוא יחד אתי לעזרת הנשים... הר"מ הבין שיש דברים בגו, ופנה לשם.

"כאשר נכנס הר"מ לעזרת הנשים, ואזניו שמעו ולא זר את בכי של הנער, ועיניו ראו ולא זר בצערו הגדול - דיווח על כך לגאון רבי מאיר שפירא, ולאחר התייעצות נוספת התקבל הבחור לישיבה. "ומה אתם חושבים?" סיים הגרב"ש את סיפורו, "בתוך תקופה קצרה הפך אותו בחור לאחד המצטיינים בישיבה!".

(מתוך הגדה של פסח 'חישוקי חמד', הובא בגיליון 'תורה ומידות טובות')

הסיפור דלהלן אירע בעת שהגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל, ראש ישיבת טשעבין, למד בישיבת חכמי לובלין אצל הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. הגרב"ש זצ"ל התייחד בכך שהתקופה שלמד בישיבה בלובלין היתה ארוכה, ונמשכה על פני כמה שנים. מהיחס שגילו כלפיו כבר אז ראשי הישיבה, ובמיוחד הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, אפשר ללמוד על ערכו הרם כבר בהיותו נער צעיר, עד כדי כך שראש הישיבה מינה אותו להיות 'בוחן' לתלמידים החדשים שביקשו להתקבל לישיבה.

כשהגיע כבר לירושלים, וזכה לעמוד בראש ישיבת טשעבין, סיפר לתלמידיו על 'נהלי הקבלה' בישיבות של הימים ההם, שהיו שונים בתכלית השינוי מהתנאים של ימינו. "אם היום מקדישים תשומת לב עיקרית ל'דיעותיו' של הנבחן, ופחות ליראת השמים שלו, הרי שבתקופתי", סיפר הגרב"ש זצ"ל, "ביררו ראשי הישיבות בעיקר על דמותו ואישיותו של הבחור. אם כן" - הוסיף - "בישיבת חכמי לובלין הקפידו גם על רמה גבוהה בלימוד ובהבנה.

פעם", סיפר, "הגיע לבחינות בחור שהיה באמת קשה-הבנה, וכמעט שלא הבין מאומה בתלמודו, אבל יראת השמים שלו היתה למופת. הלה נבחן אצל כמה מראשי הישיבה, שפסלוהו על הסף, ואילו כאשר הגיע לבחינה אצלי. הבינותי שאי אפשר שלא לקבל בחור שכזה לישיבה. עבור מי נועדה ישיבת 'חכמי לובלין', אם לא

הסיפור היומי

יום אחד הגיע למקום יהודי שהיה מזכר כאדם אמיד, וביקש לשאוב מים מהבור. אמרו לו שהמים מיועדים לישיבה, והכמות מצומצמת, אולם הוא התעלם. אחד הבחורים ניסה לעכב בעדו - ואז זינק האיש לעברו ו...

שלושה סיפורים על יהודים גדולים שהשכילו לשמוע את רחשי הלב שמעבר למילים והמעשים

תשלום. גם בחצר ישיבת 'שפת אמת' נמצא בור מי גשמים ומתוכו שאבו את המים עבור התלמידים שהתאכסנו בפנימיה.

כידוע, בימי המצור של שנת תש"ח בירושלים, חילקו לאוכלוסיה מים במשורה מן הבורות שבחצרות הבתים, תמורת

אחר תפילת ערבית ניגשו אליו האנשים להיפרד. כשניגש אותו יהודי אל הרבי, שאלו: "איך היו העסקים היום?" - "ברוך ה'", השיב. "ואיך מצב הפרנסה בכללות?" - "ב"ה טוב".
"האם יש לך נחת מילדיך?" - "ב"ה, הודו לה".
"ואיך נשמע בבית?" - "הכל בסדר ב"ה".
אמר לו הרבי ר' יענקלי: "דע לך, ישנם כאלו שאין להם פרנסה, וישנם שסובלים מצער גידול בנים, לא זכו לנחת מילדיהם, ויש שאין לה מנוחה בביתם. הם באים לכאן בערב ושופכים את מועקותיהם בפני אחרים, ויש לתת להם לפרוק את אשר על לבם"... (מפי ידידי הרה"ג ר' אייזיק הורביץ ששמע מחותנו הרה"ח ר' יוסל לובינסקי ז"ל).

הרה"ח ר' מנדל יוסקוביץ ז"ל, ביומו האחרון התפלל בבית החסידים עם בנו ר' מיכאל שיחי'. כשהתחיל להכין עצמו לתפילה ולהניח תפילין, ניגש אליו אדם מיוסר והחל להטרידו בדברים. ביקשו הבן ר' מיכאל: "אנא, תן לאבי להתפלל ואל תפריע לו כעת".

נענה אביו ואמר לו: "אויב איך וועל נישט דאווענען, דער אייבעשטער וועט נישט באנקרויטען (אם אני לא אתפלל, הקב"ה לא יפשוט את הרגל...), וכאשר יש ליהודי משהו על הלב, יש לשמוע אותו".

זו הסתכלות של יהודי מהדור הקודם. לתת את הלב והאוזן לשבורי לב.

(מתוך מאמרו של הרה"ג רבי אברהם מרדכי יוסף מרקסון שליט"א בגיליון 'אספקלריא')

והנה יום אחד הגיע אל המקום איש ירושלמי מכובד, שהיה מוכר לכולם כנגיד, וביקש לשאוב מים מן הבור חנם עבור בני משפחתו. העיר לו בחור אחד מהפליטים, כי המים נועדו עבור בחורי הישיבה בלבד, והכמות בצמצום. אולם האיש לא שעה לדבריו והמשיך לשאוב. כאשר ניסה הבחור לעכב בעדו, זינק לעברו האיש המכובד ו...נשכו באצבעו.

הלך מישהו וסיפר את המאורע באזני ה'בית ישראל'. הוא נזדעזע. לצדו שהה באותו רגע אחד מאנשיו, והוא שאלו: "האם שמעת מה שסיפרו כאן?"
"שמעתי" ענה הלה.

מיד אמר לו הרבי: "אתה שמעת שמיעה אחת, ואני שתיים... הלא אין אדם נתפס על צערו. אם יהודי חשוב כמותו מכתת רגליו לכאן כדי לחסוך כמה פרוטות, משמע שאין לו מאומה והגיע עד פת לחם..."

לאחר מכן הזדרז ושלח בידו סל מלא מצרכי מזון להביא אל בית האיש בדחיפות, בהוסיפו: "אם יאות לקבל ממך את המשלוח, מוטב, ותביא עמך בחזרה את הסל... אך גם במידה ויסרב לקחת, תשאיר את הסל עם המצרכים אצל הדלת, ותשוב".

הרה"צ ר' יענקלי מפשעווארסק זצ"ל היה מוסר שיעור בביהמ"ד במשניות, וכמובן הדבר התנהל בנוסח שלו - חלק ספטמו וכו', וזה לא היה בצורה מכובדת.

פעם החליט אחד האנשים לעשות סדר. הוא דפק על הבימה והכריז שמי שרוצה לדבר - שייצא החוצה. הרבי שתק ולא הגיב מאומה.

קול העם

יום לפני החתונה הלך החתן שוב לראות את השטח. בעודו מסתובב שם ניגש אליו שכן ואומר לו: "אתה מתכוון לערוך פה חתונה? לא יקום ולא יהיה! כאן לא עושים חתונות!" החתן הנדהם כמעט צנח מתעלה על מקומו...

לפעמים גם שכן נרגן וטרדן יכול להיות שליח טוב של ההשגחה העליונה - זה תלוי רק בנו

החתן הנדהם קיבל פיק ברכים. "רחם עליי", התחנן בפני השכן, "אני עומד כעת יום לפני החתונה, אין לי מקום אחר. כיצד אמצא חצר אחרת בזמן כה קצר?"
אולם השכן אטם את אזניו ולבו. "בשום אופן לא! כאן לא עורכים חתונות!".

החתן היה אובד עצות. בראשו חלפו עברו מחשבות... האם לערוך בכל זאת את החתונה במקום הזה, ולהתעלם מהתנגדותו של השכן? שיצחק ויכעס עד מחר, הרי הוא לא הדייר היחיד שם, גם חמיו גר שם, וגם לו יש מה לומר.

או שמא - לוותר... ועד כמה שזה קשה - לחפש בדקה-ה-99

את המעשה דלהלן שמעתי מהרב מאיר שלום וקנין שליט"א, ראש מוסדות 'לב יצחק' באשדוד.

אחד הבחורים בשיבתו עמד לפני נישואיו בשעטו"מ. התכנית היתה, שהחתונה תיערך בעז"ה בשטח פתוח מאחורי ביתו של חמיו לעתיד. היה זה שטח מסודר ומתאים לעריכת שמחה, במיקום שקט ורחוק מעיני אדם. כך יוכל לחגוג בעז"ה את שמחת נישואיו בשקט ובהצנע.

יום לפני החתונה, הלך החתן לראות שוב את השטח. בעודו מסתובב שם, ניגש אליו שכן ואמר לו: "אני מבין שאתה מתכוון לערוך פה חתונה... לא יקום ולא יהיה! כאן לא עושים חתונות!"

מהר התקשר לבעלים וסגר את העניין. ואכן החתונה נחגגה למחרת ברוב פאר והדר, לשביעות רצונו המלאה של החתן וכל המשפחה. אבל זה לא הכל.

רק לאחר מכן התברר לו גודל הנס שאירע עמו. במקום שבו תכנן מלכתחילה לערוך את החתונה - היתה באותו לילה הפסקת חשמל יזומה של חברת החשמל לצורך עבודות תחזוקה. אין צורך לתאר איזו עוגמת נפש היתה חלילה יכולה להיות מנת חלקו, אילולי אותו שכן טרדן ובלתי מתחשב, ואילולי קיבל את ההחלטה האצילית לוותר.

(הרב פנחס זרביב שליט"א, פורסם ב'אספקלריא' - מדור 'למעשה')

מקום אחר לערוך בו את החתונה. לאחר לבטים רבים הוא קיבל את ההחלטה. הוא יוותר, ויחפש לעצמו מקום אחר. הוא נשא תפילה להקב"ה שיעזור לו במשימה הקשה הזאת, למצוא בתוך זמן כה קצר מקום חלופי. רק סיים את תפילתו ובאוזניו עולים קולות של תזמורת וריקודים. חתונה נערכת היכן שהוא במקום סמוך. הוא החליט ללכת לראות. מי יודע, אולי זה מקום טוב, ומי יודע, אולי הוא פנוי למחר - למרות שקשה מאוד להאמין. הוא הלך וראה את המקום, והתרשם ממנו מאוד. הוא בירר מיהו הבעלים ומה המחיר שהוא לוקח. התברר לו שמדובר במחיר מציאה! 400 שקלים בלבד! וכן, המקום פנוי למחר... חיש

יהלומים מגדולי ישראל

**"פרנסתי דחוקה מאוד", אמר היהודי ל'אמרי אמת'
מגור זצ"ל, "אולי אוציא את בני מהישיבה כדי
שיסייע בפרנסת הבית?" השיב לו הרבי במשפט
קצר וסתום: "הרי יש חינוך... מעשר בהמה..."**

"שיהיה בכל בית איש יודע תורה"

מיד פתח ה'בית ישראל' והסביר לו את דברי אביו בפשטות: "התשובה היא שתעיין בספר החינוך (מצוה שס), מצות מעשר בהמה, שם מבואר שורש הציווי הזה כך: "כי יודע אלוקים שרוב בני האדם נמשכים אחר החומר... ולא נתנו נפשם בעמל התורה... סיבב המסובב בתבונתו... בהעלות כל איש שנה שנה מעשר כל בקר וצאן שלו במקום שעסק התורה והחכמה שם, היא ירושלים... או ילך שם בעל הממון עצמו ללמוד תורה, או ישלח לשם אחד מבניו שילך שם... ומתוך כך יהיה בכל בית ובית מכל ישראל איש חכם יודע התורה, אשר ילמד בחכמתו כל בית אביו..." עכשיו הבין האיש את תשובת ה'אמרי אמת' כראוי, ואת פקודתו שמרה רוחו. וסוף דבר היה שאכן גדל בנו לתלמיד חכם וחסיד שמילא את כל בית אביו תורה ויראת שמים.

(גיליון 'איש לרעהו' מתוך 'פאר ישראל')

מעשה ביהודי פשוט מתל אביב שהגיע בשנת תש"ה לירושלים. התייצב לפני כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה'אמרי אמת' ונפשו בשאלתו: מה יעשה ופרנסתו דחוקה מאד, עולליו מבקשים לחם - אולי נכון הדבר שיוציא את בנו מן הישיבה על מנת שילמד אומנות ויסייע בפרנסת הבית?

השיב לו ה'אמרי אמת' כדרכו בקיצור מופלג: "הרי יש חינוך... מעשר בהמה..."

לא הבין האיש את פשר המילים הללו וחשש שמא לא הובן כראוי. חזר אפוא פעם נוספת על שאלתו כדי לקבל תשובה, אך הרבי שוב אמר לו בקיצור: "נו, חינוך... מעשר בהמה..."

יצא הלה מלפניו נבוך כולו ולא ידע לשית עצה בנפשו. כיוון שיצא ראה בחוץ את בנו של הרבי, בעל ה'בית ישראל', ניגש אליו ושח לו את מצוקתו ואת פליאתו הרבה מתשובת אביו.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

נהג המשאית חשב לתומו כי מדובר בישיש שתעה בדרך. הוא קפץ מיד ממושבנו, רץ לזקני ואמר לו שיש לו כאן משאית, ובשמחה הוא יכול לפנות עבורו מקום בתוך הררי הזבל ולהביאו למחוז חפצו...

כיצד הגיב הרבי מ'תולדות אהרן' זצ"ל כאשר נהג משאית זבל הציע לו טרמפ? | פנינים מתוך שיחתו של גאב"ד חרדים שליט"א

שבתוכה, לא גמר זקני להפטיר בהתפעלות: 'מי כעמך ישראל! כאלו מושגים של חסד, ועוד בעת עבודתם! אכן, זוהי הענווה שעליה אומר שלמה המלך (משלי כב ד) "עקב ענווה יראת ה'".

טרם אירוסיי בשעטו"מ, אמר לי זקני זי"ע כי הוא רוצה להעניק לי דורון דרשה. ואם תשאלו מהו אותו ה'דורון דרשה' שנתן לי, האם שעון זהב או 'א זילבערנע לייכטער' - ? התשובה היא 'לא'. אלא כך אמר לי: "ברצוני ליתן לך מתנה דבר תורה - 'א חסידיש ווארט' שיהא זה לך לדורון".

ואז פתח ואמר לי על הפסוק בשירת האזינו (דברים לב י) "ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון, יסבבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו", שאפשר לומר בכוונת הכתוב כך: "ימצאהו" - היכן אפשר למצוא את הקב"ה? - "בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון". הדרך למצוא את ה' היא רק כשישים עצמו ויבטל את כל רצונותיו כמדבר, שהוא מקום תהו של יללה ושממה. ואז יזכה בשכר זה - "יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו", שתהיה לו שמירה עליונה בכל העניינים. עכ"ד. כי לו נאה כי לו יאה לומר הדיבורים הללו - נאה דורש ונאה מקיים.

(הובא בגיליון 'תורה ומידות טובות')

המעשה דלהלן אירע לפני כשלושים שנה, בתקופה שזקני כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן זי"ע נהג מפעם לפעם לטייל עמנו, נכדיו, ביער ירושלים - טיול שהיה מוקדש כולו לחינוך, להחדיר בנו מוסר ויר"ש, בעוד הגבאים נשארים מאחור וממתינים מחוץ ליער. באחת הפעמים עברה בסמיכות ליער 'משאית זבל'. הנהג ראה מרחוק אדם ישיש עם זקן אהר"ן שיורד לו על מידותיו ומראהו כלבנון, וחשב לתומו כי כנראה תועה הזקן בדרך. מיד קפץ מהמשאית, רץ פנימה לתוך היער ואמר לזקני כי יש לו משאית, שאמנם מלאה וגדושה בזבל, אבל בשמחה יכול הוא לטרוח ולפנות לו מקום בתוך הררי הזבל ולהביאו למחוז חפצו. אנו הנכדים, בשמענו את דברי תמימותו, צחקנו בלבנו פנימה. לא כן זקני, שהתפעל מאוד מרצונו הטוב, ולכן אחרי שענה לו במאור פנים שאין לו צורך בכך, הוסיף וצירף לו את ברכתו הטהורה, ברכה שלא רבים זכו ממנו לברכה כדוגמתה, והכל בזכות רצונו הטוב להושיבו אחר כבוד בתוך משאית הזבל... זקני לא התחשב כלל אם זה לפי כבודו אם לאו - לא היו לו מושגים כאלו, אדרבה, הוא שמח והחשיב את הדבר הזה מאוד, באומרו שאפילו 'פשוטי עם' הם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים. גם לאחר מכן, אחרי שנסעה משם המשאית עם הררי הזבל

על דא ועל הא

בלילה, בשעה 12:00, הקיצה זקנתו - חמותי ע"ה, והנה נכדה הנחמד אשר אהבה אותו כנפשה - איננו במיטה! נתנה בקולה: "איה חמדתי?!". יצאנו החוצה וקראנו: "לייבל'ה, אייכה?" ואין עונה

"לא פת במלח תאכלי, כי גם לחם יבש לא היה לו" - עדות מרגשת של אב על בנו

"בשנת תרע"ה, השלטון הרוסי גירש את כל יושבי העיר בריסק, והלכנו בגולה לעיר קארטו בערעזי. שמה בגולה הרבה הרפתקאות ומכשולים עדו ועברו על ראשינו. סבלנו בחומר וברוח. שבועות שלמים עברו עד אשר העוללים שאלו לחם יבש ממש, ופורש לא היה להם.

"אבל הוא, מחמדי, לא חדל לעסוק בתורה. דרש מזקנו - הוא

בהקדמה לספר 'ברכת הארץ' שחיבר הגאון רבי יהודה לייב מאשבוים זצ"ל הי"ד, מרבני ליטא בשנים האחרונות לפני השואה, במהדורה השניה שהוציא אביו הזקן לאחר המלחמה, מופיעות שורות מרטיטות שכתב על בנו המחבר שנספה בשואה, בהן הוא מספר על תקופת ילדותו.

ואלו דבריו, ככתבם וכלשונם:

אותני, מחסידי קוברין, הרב ר' ברוך ב"ר מאיר יואל הלוי ז"ל - כי
 ילמוד אתו.
 "זכורני, ביום חמישי אחד, באו מים עד נפש, כי לא יכולתי
 להשיג פת לחם להחיות את נפש עוללי, אשר נשארו יתומים
 מאמם לא עלינו.
 "ביום ההוא, בלילה, בשעה שתים עשרה, הקיצה זקנתו - היא
 חמותי ע"ה, הביטה על המשכב והנה נכדה הנחמד, אשר אהבה
 אותו כנפשה, איננו במיטה.
 "נתנה בקולה: 'איה חמדתי?!'
 "יצאנו החוצה וקראנו: 'ליבלע, אייכה!...' ואין עונה.
 "הלכתי וקראתי - בני! בני! עד אשר הגעתי לבית המדרש הישן

(מאורות הדף היומי)

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

"הקב"ה מגלגל בהשגחה פרטית שיהודי יגיע לתיקון חטאו"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

בהלכות הנלמדות היום מעורר ה'חפץ חיים' על כך שעוון לשון
 הרע קשה לתיקון, כיוון שפעמים רבות אדם אינו יודע ממי לבקש
 מחילה, מאחר ודיבר על הרבה מאוד אנשים.
 בביאורים ומוספים מביאים, כי אף באופן שאינו יודע ממי
 לבקש מחילה, כתב בחובת הלבבות (שער התשובה פ"י) שאם
 חפץ הוא מאד בתשובה, יתן ה' בלב הנפגע למחול לו, וכן בכל סוגי
 העבירות יזמן לו הקב"ה שימחל לו הנפגע בכל דרך שהיא [וידוע
 שבדברי בעל החובת הלבבות האלו, ניחם הגר"א מוילנא את הגר"ז
 מוואליזין כאשר חשש שבא מכשול על ידו ולא ידע ממי לבקש
 סליחה (תורת האדם פ"א)].
 בנוסף, דרך התשובה כשלא זוכר למי חטא, כתב ה'חפץ חיים'
 בספרו כבוד שמים (פ"ג) ששאלו אדם מה יעשה אחר שלמד את
 חומרת איסור לשון הרע ולא יודע על מי דיבר, והשיב לו, שידוע מה
 שאמרו חז"ל (תנחומא בשלח) שצדיקים באותו דבר שחוטאים,
 בו מתרצים, ועל כן יראה ללמוד ענינים אלו של איסור לשון הרע

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מהי הסגולה המיוחדת של הכנרת?

עירובין פז

ימא של טבריא

מים, ונתעכבה יותר מדאי, ונזדמן לה בארה של מרים ומלאה כדה מאותן המים, כיון שבאה אצל בעלה, כעס עליה, ומרוב כעסו נפלה כדה משכמה, ונשבר הכד, ונפלו מטפי המים על בשרו, ובכל מקום שנתזו המים נרפא השחין, ועל זה אמרו חכמים (קידושין מ:): 'לא עלתה בידו של רגזן אלא רגזנותו', ולכך נהגו לשאוב מים בכל מוצאי שבת, כך מצאתי". דברי הכלבו מובאים בבית יוסף (או"ח סי' רצט) וברמ"א (שם ס"י), וזה לשון הרמ"א 'ויש אומרים לדלות מים בכל מוצאי שבת, כי בארה של מרים סובב כל מוצאי שבת כל הבארות, ומי שפוגע בו וישתה ממנו יתרפא מכל תחלואיו (כלבו)', ומסיים הרמ"א 'ולא ראיתי למנהג זה'.

(אוצר פלאות התורה ויקרא פרשת תזריע)

המדרש רבה (ויקרא כב ד) מספר על אדם שהיה מוכה שחין שירד לטבול בימה של טבריא, ומן השמים רצו לרפאותו מהשחין שלו, והגיעה לו בארה של מרים על פני המים עד מקום שבו טבל האיש ההוא, וממשיך ואומר המדרש 'בארה של מרים מסוגלת לרפאות השחין, ונתרפא המוכה שחין'.

לאור דברי מדרש כתב הכלבו (סי' מא) שנהגו הנשים לדלות מים במוצאי שבת, תיכף ששמעו 'ברכו', שמצינו באגדה שבארה של מרים בימה של טבריא, וכל מוצאי שבת מחזירין על כל מעינות ועל כל בארות, וכל מי שהוא חולה ויזדמן לו מים וישתה אפילו כל גופו מוכה שחין, מיד נרפא. ומוסיף הכל בו מעשה באדם אחד שהיה מוכה שחין, והלכה אשתו במוצאי שבת לשאוב

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם קבורת 'מת מצוה' דוחה שבת ויום טוב?

וקבורת מת מצוה אינה דוחה שבת ויום טוב, אך היא דוחה את 'יום טוב שני' כפי שקבורת כל מת דוחה אותו (ראה תקצירים קודמים); ובמקרים מסוימים, מותר לצאת למקומו של המת תוך חילול יום טוב שני, למרות שהוא נמצא במרחק רב, והיציאה לכיוונו לא תועיל אלא להחיש את קבורתו במוצאי יום טוב.

[שו"ע תקכו, ח, משנ"ב מא-מב, וביה"ל ד"ה מותר; וראה שעה"צ נה; ביאורים ומוספים דרשו, 42]

מת שנמצא מוטל במקום כלשהו ולא ידוע מי הוא - מצוה על כל אדם לעסוק בקבורתו; והוא המכונה בכל מקום 'מת מצוה'. ואפילו כהן גדול, שאסור לו להיטמא לקרוביו במותם, חייב להיטמא למת מצוה כדי לקבורו.

וגם מת המונח במקום שמור, אבל הוא תחת ידי גויים - כגון שנפטר בבית חולים הנמצא במדינה נידחת שאין בה יהודים, וקיים חשש שלא יקברוהו כראוי אלא ישרפו את גופו - דינו כמת מצוה.

מדוע בזמננו לא קוברים 'מת מצוה' במקום שבו מצאוהו?

וכתבו הפוסקים, שבחוץ לארץ שיש חשש שהגויים יפתחו את קברו ויבזוהו, נהגו לקבור את כל מתי המצוה בבית הקברות. וכתבו עוד, שאף בארץ ישראל בזמננו, יש לקבור דווקא בבית הקברות, כדי להגן על טהרת ארץ ישראל מריבוי קברים ללא פיקוח על ציון מקומם, וכדי למנוע מכשול של טומאת הכהנים.

[ביאורים ומוספים דרשות תקכו, 42; ב"ק פא, א]

בהמשך לאמור: בגמרא במסכת בבא קמא, נמנו עשרה תנאים שהתנה יהושע עם בני ישראל בכניסתם לארץ, אשר הם תקפים בין בארץ ובין בחוץ לארץ. והאחרון שבהם - "מת מצוה קונה מקומו", דהיינו, שמת הנמצא מוטל בשדה, קוברים אותו במקומו, ואף אם המקום הוא פרטי, אין בעל המקום רשאי למנוע זאת. אולם, אם יש חשש שייכשלו בטומאת מת, יש לקבורו במקום אחר.

האם מותר לאנשי ה'חברה קדישא' לנסוע ברכב ביום טוב?

אף לאנשי ה'חברה קדישא' הנדרשים לקבורה להצטרף לנסיעה. וביום טוב שני, לדעת השולחן ערוך, מותר להסיעו אף על ידי ישראל; ולדעת הרמ"א - מותר הדבר רק כשאין אפשרות לעשותו על ידי גוי. ואף ביום טוב שני, מותר רק לאנשי החברה קדישא הנצרכים לקבורה להצטרף לנסיעה, ואין אחרים רשאים להצטרף לנסיעה אף לצורך השלמת 'מנין'.

[שו"ע תקכו, ז; ביאורים ומוספים דרשו, 38 ר 41]

כפי שלמדנו, מותר לעשות ביום טוב מלאכה דרבנן לצורך קבורת מת, ומלאכה דאורייתא מותרת על ידי גוי. וביום טוב שני, לדעת השולחן ערוך מותרת אף מלאכה דאורייתא, ולדעת הרמ"א, אם ניתן לעשותה על ידי גוי, אסור לישראל לעשותה.

ולכן, ביום טוב, יש לשאת את המת לקברו בהליכה רגלית, ולא בנסיעה ברכב; ואם אין אפשרות לנושאו עד לבית הקברות, ויש חשש לבזיון המת, מותר להסיעו ברכב הנהוג בידי גוי, ומותר

* יציאה אל מחוץ ל'תחום' לצורך קבורת המת, אסורה ביום טוב ראשון; ונחלקו הפוסקים אם האיסור הוא רק לאלו המלווים את המת לכבודו בלבד, או גם לנושאי מיטת המת. וביום טוב שני של ראש השנה, או ביום טוב שני בחוץ לארץ, מותר ללוות את המת אל מחוץ ל'תחום'. והיוצאים ביום טוב בהיתר אל מחוץ ל'תחום', לצורך קבורת המת והלווייתו, התירו להם חכמים אף לשוב לביתם; אך יתכן שההיתר הוא רק כשאין באזור בית הקברות יישוב יהודי שבו יכולים המלווים לשהות עד למוצאי היום, ולאכול ולשתות בו.

* המנהג בכמה מקומות בארץ ישראל, שצאצאי המת אינם מלווים אותו כלל; ויש שכתב שבמקומות שלא נהגו כן, חובה על הבנים ללוות את אביהם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לטלטל ביום טוב את שארית הנרות שבפמוטות?

הרמ"א, כדן 'מוקצה מחמת חסרון כס'.
ופיסות שעווה וקבל הנותרות בפמוטות לאחר שדלקו בהם הנרות ביום טוב - אינן מוקצה; וכן מותר לטלטל שאריות אחרות מן הנרות, כגון 'דיסקיות' מתכת המצויות בימינו, ולהוציא מהפמוט ביום טוב.

פיסות שעווה וקבל, אינן 'מוקצה' ביום טוב, כיון שניתן להשתמש בהן כחומר בעירה לאש, אשר מותר להדליק ביום טוב. ואם הן מיועדות למכירה - לדעת השולחן ערוך אסור לטלטלן משום איסור 'מוקצה', ולדעת הרמ"א מותר; ואם מקפידים שלא להשתמש בהן לשום צורך שהוא - הן אסורות בטלטול אף לדעת

[משנ"ב תצט, טו; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

הלוח היומי

י"ז בחשוון | רבי מנחם מנדל ב"ר יעקב קאפיל מקוסוב זצ"ל בעל 'אהבת שלום'

יארצייט:

תקפ"ו: רבי מנחם מנדל ב"ר יעקב קאפיל מקוסוב זצ"ל בעל 'אהבת שלום'
תרס"ד: רבי יהושע ב"ר שלום מקאמינקא זצ"ל
תשכ"ה: רבי ראובן ב"ר שמעון כ"ץ זצ"ל גאב"ד פתח תקוה ור"י לומז'א
תשמ"ח: רבי משולם זוסיא ב"ר חיים יצחק מטשערנאביל זצ"ל

אני ואפסי עוד!

הג"ר דניאל מקלם היה רגיל לומר, שהאדם חושב תמיד על עצמו ומדבר על עצמו, ובמשך כל היום המחשבה שלו היא אני! אני!
אני! האדם חושב כל היום על עצמו, אבל התורה לא מדברת על זה בכלל אלא רק על בורא עולם ועל השני!
(לקט רשימות להגר"מ וואכטפויגל - עולמו של בן תורה עמ' כז)

נשתדל לחשוב על אחרים ולהיות ערניים לצרכי הזולת, ולא להתמקד רק בנוחיותנו העצמית

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il